

Kostnader som belastar telekombranschen

1 Bakgrund och sammanfattning

1.1 Bakgrund

Det föreligger en stor mängd lagar och andra förändringar i förutsättningarna för telekombranschen - olika långt komna. Gemensamt för dessa är att de i olika grad påverkar branschens ekonomiska villkor, och att det inte förefaller finnas en koordinering eller helhetssyn från regering och myndigheter.

Detta dokument har som mål att visa hela bilden avseende kostnader som branschen förväntas bära, och kort kommentera eventuella effekter.

1.2 Sammanfattning och kommentar

Lagförslag som innebär nya kostnader för telekombranschen innebär de närmaste åren *engångskostnader* om mellan 11 och 16,5 miljarder kronor. Till detta kommer väsentliga, men ännu svårberäknade, ökade kostnader till följd av kommande lagförslag kring ersättning vid markintrång (expropriation) liksom kostnader för att etablera rutiner kring IPRED1-direktivet (utlämning av personuppgifter kopplade till IP-adresser).

För *hushållet* innebär det *engångskostnader* på mellan 2500 SEK och 3700 SEK, plus ersättning för markintrång (expropriation) och implementering av IPRED1-direktivet.

De *årliga kostnaderna* för dessa pålagor blir mellan 670 miljoner och 1 miljard kronor. Det motsvarar *per hushåll* mellan 152 och 227 kronor årligen.

Således undanrycks ett stort antal miljarder, som annars kan användas för investeringar som kan nyttiggöras i bl.a. glesbygd och för högre kapacitet i bredband.

Investeringarna 2007 i teleutrustning hos operatörer är enligt Statens Institut för kommunikationsanalys, SIKA¹, 10 698 MSEK. Effekterna av kostnaderna motsvarar således drygt ett års samlade investeringar i nätet. Ett annat sätt att jämföra är med vinsten för branschen, som 2007 var 16 767 MSEK enligt SIKA. Engångskostnaderna motsvarar således nästan ett helt års vinst.

De årliga kostnadskonsekvenserna motsvarar kring 5 % av vinsten. Det torde inte vara osannolikt att detta kommer att tas ut av slutkunderna.

---

¹ (<http://www.sika-institute.se/Templates/FileInfo.aspx?filepath=/Doclib/2008/Statistik/Tabeller%20-%20Televerksamhet%202007.xls>)

2 Aktuell lagstiftning med kostnader

I det nedanstående utgås från beräkningar, som de åtta största operatörerna granskat och kvalitetssäkrat.

Det kan noteras att operatörerna i allmänhet får ersättning för föreläggande om utlämning av information (avser avsnitt 2.1, 2.2 samt 2.10). Detta torde dock inte täcka de löpande, årliga kostnader, som man har för att överhuvudtaget kunna lämna ut informationen.

Följande förutsättningar används, baserade på uppgifter från PTS.

Faktor	Antal
Hushåll	4,5 miljoner
Abonnemang	19 miljoner
Varav fast telefoni	5,5 miljoner
Varav mobil telefoni	10 miljoner
Varav internet/bredband	3,5 miljoner

2.1 Trafikdatalagring

Lagen om trafikdatalagring förväntas bli beslutad av riksdagen under våren. Den torde innebära att samtliga till PTS anmälda operatörer ska inhämta, lagra och kunna lämna ut trafikdata för alla typer av telefoni, meddelandehantering, internetåtkomst samt tillhandahållande av kapacitet för överföring av IP-paket.

Tiden för införande i praktiken är avhängig närmare anvisningar som sannolikt PTS skall utfärda när lagen är beslutad.

Det i SOU presenterade lagförslaget går utöver EU-direktivet och innehåller vissa oklarheter avseende utlämnande som påverkar kostnaderna för operatörerna starkt. I kostnadsuppskattningen nedan finns alltså ett normalfall med endast EU-krav och ett värsta fall - med svenska särkrav och snabbt utlämnande från alla aktörer.

Alternativ	Krav	Lagring	Öppet-hållande	Utlämning	Leverans
EU	EU-krav	6 månader	Kontorstid	Kontorstid	Bästa förmåga
SOU	Svenska särkrav	12 månader	Dygnet runt, året runt	Dygnet runt, året runt	En timme

Sammanställning över av operatörerna beräknade kostnader, allt i MSEK om ej annat anges.

	EU-krav	SOU-krav
Anpassningar	760	1140
Lagring	76	114
Utlämnande	57	250
<i>Summa engångskostnader</i>	<i>760</i>	<i>1140</i>
<i>Summa årliga</i>	<i>133</i>	<i>364</i>
<i>Per hushåll (engångs)</i>	<i>169 SEK</i>	<i>253 SEK</i>
<i>Per hushåll (årligen)</i>	<i>30 SEK</i>	<i>81 SEK</i>

2.2 FRA-lagen

FRA-lagen innebär krav på etablering av samverkanspunkter för avtappning av trafik samt administrativt och personellt stöd för att tolka, anpassa och uppdatera. Även här finns vissa frågor rörande praktiskt införande som måste klaras ut, och som påverkar kostnaderna.

Alternativ	Samverkanspunkter	Tolkning av information
Enkelt	Operatör väljer	Tjänsteleverantör
Avancerat	FRA förelägger	Infrastrukturägare

Sammanställning över av operatörerna beräknade kostnader, allt i MSEK om ej annat anges.

	Enkelt	Avancerat
Etablering	100	300
Drift, årligen	20	40
<i>Per hushåll (engångs)</i>	<i>22 SEK</i>	<i>67 SEK</i>
<i>Per hushåll (årligen)</i>	<i>4 SEK</i>	<i>9 SEK</i>

2.3 Spärrfunktioner och specificerad faktura

Detta är krav som gäller från 2008-07-01². Kravet syftar till att konsumenterna skall kunna begränsa det maximala fakturabeloppet, t ex i samband med användning av mobila tjänster utomlands, samt få bättre information.

Kostnaden för respektive operatör varierar kraftigt, beroende på hur deras befintliga system ser ut. Bästa fall motsvarar om en operatör har lätt föränderliga system; sämsta fall om det är svårändrade system.

² Kravet på spärrfunktion torde vara svåra att i verkligheten helt efterleva, eftersom många av de aktuella tjänsterna ofta utförs i utlandet, och debiteringsinformation först efter tämligen lång tid kommer den svenska operatören tillhanda.

Kostnaderna skiljer sig också mellan större operatörer och mindre. Som en generalisering antas nedan 10 större operatörer (verksamhet i större delar av landet) och 100 mindre (lokal verksamhet)³.

Beloppen är MSEK om inte annat sägs.

Alternativ	Bästa fall	Sämsta fall
Införande, större operatör, spärr	30	100
Införande, mindre operatör, spärr	5	15
Införande spec. faktura	28,5	47,5
Drift årligen, större operatör, spärr	15	25
Drift årligen, mindre operatör, spärr	1,5	4,5
Drift spec. faktura årligen ⁴	190	285
<i>Summa införande</i>	<i>63,5</i>	<i>162,5</i>
<i>Summa drift årligen</i>	<i>215,5</i>	<i>314,5</i>
<i>Per hushåll (införande)</i>	<i>14 SEK</i>	<i>36 SEK</i>
<i>Per hushåll (årligen)</i>	<i>48 SEK</i>	<i>70 SEK</i>

2.4 Expropriationslag

Utredningen om ersättning för expropriation föreslår väsentligt ökade ersättningar till markägare från 1 juli 2010⁵. Ändringarna bygger på uppfattningar om marknadsvärde och värdestegringar. Utredningen har nyligen gått ut på remiss.

Effekterna av utredningens förslag behöver analyseras, varför det i detta sammanhang inte kan anges någon storlek på den ökade kostnaden.

Emellertid kan man med ganska stor säkerhet förmoda att

- Det kan bli dubbelt så dyrt att behöva expropriera för exempelvis mobilmaster.
- Än värre blir den ”spill over”-effekt som detta faktum kommer att få på tiotusentals hyresavtal, befintliga och kommande.
- Incitamentet att komma överens kommer att minska hos markägaren eftersom expropriationsersättningen fördubblas, vilket ytterligare ökar kostnaden.

Ersättningen föreslås förändras enligt nedan:

- Som idag plus individuell kompensation för icke ekonomiska skador baserat på schablonbelopp 25 % av marknadsvärdet.
- Den som får rätt till marken ska förutom förrättningsarvodet betala markägarens kostnad för advokat, utredningskostnader och alla utlägg inkl. hotell o.dyl. (idag endast kostnaden för Lantmäteriverket)
- Den som får expropriera måste, om det är en privat aktör med vinstintresse, betala en "vinstfördelning" till markägare, individuell bedömning cirka 50 %

³ Med hänsyn till PTS sammanställning borde detta vara väsentligt högre, men för att inte överdriva kostnaderna väljs ett lägre antal.

⁴ Framför allt ökade portokostnader.

⁵ PTS har varnat för en sådan utveckling beroende på de investeringshämmande effekter den kan få.

av marknadsvärdet + individuella kompensationen. (idag finns inte detta överhuvudtaget)

Ett konkret scenario som bygger på etablering av en basstation i tätort visar att expropriationskostnaden i princip kan komma att fördubblas.

Lägger man sedan till en kraftig procentuell ökning av alla hyresavtal så blir konsekvensen utomordentligt omfattande för telekombranschen med effekter på investeringsvilja.

2.5 Spektrumauktioner

Förslaget i utredningen ”Effektivare signaler” går bl.a. ut på att frekvensområden skall auktioneras ut. Principiellt är det ett rimligt förfarande, så länge inte avsikten blir att maximera intäkter till statskassan. Icke desto mindre innebär det väsentliga kostnadsökningar för telekombranschen, som måste ses i en helhet tillsammans med andra kostnadsökningar.

Vissa av områdena är mer attraktiva, och kommer att innebära miljardkostnader. Det är svårt att veta vad kostnaden kommer att bli. Men med tanke på att vissa ligger i attraktivt frekvensband kan man anta att de kommer att bli dyrare än de som nyligen auktionerades ut i 2,6 GHz-bandet och som gav 2,1 miljarder kronor.

Alternativ	Lågt antagande	Högt antagande
Kostnad	3000 MSEK	5000 MSEK
Kostnad per hushåll	667 SEK	1111 SEK

2.6 Glesbygdsavgift

Glesbygdsavgiften utgår ifrån ett EU-direktiv om s.k. USO-krav som PTS vill införa i lagstiftningen våren 2009. PTS utgår ifrån något som kallas ”funktionellt tillträde till Internet” och är den datahastighet som alla minst ska ha tillgång till. PTS föreslår att denna funktionella nivå ska vara 20 kbit/s. Kostnaden för att säkerställa detta i Sverige ligger enligt PTS beräkningar i intervallet 250 – 750 MSEK.

Det pågår för närvarande en översyn av EU:s telekomreglering. Där diskuteras begreppet bredband och om bredband ska inkluderas i USO-krav. Hastigheter om 1–2 Mbit/s nämns som en realistisk nivå. Om ett sådant krav införs, vilket i så fall sker tidigast 2010, innebär det avsevärda kostnader. Dessa är inte alldeles lätta att beräkna. Nedan har ett genomsnitt av olika nivåer från SOU ”Bredband 2013” använts. I denna finns också väsentligt högre belopp angivna.

SEK	Lågt antagande	Högre antagande
Kostnad totalt	7300 MSEK	9900 MSEK
Kostnad per hushåll	1622 SEK	2200 SEK

2.7 Beredskapsavgift

Varje operatör, med en årsomsättning som överstiger 30 miljoner kr, ska betala en beredskapsavgift om 0,15 procent av årsomsättningen i den anmälningsspliktiga verksamheten.

Beredskapsavgift	95 MSEK
Avgift per hushåll	21 SEK

2.8 Post & telestyrelsen

PTS finansieras huvudsakligen genom avgifter från operatörerna. Nedan anges prognostiserad kostnad för 2009.

Kostnad	200 MSEK
Kostnad per hushåll	44 SEK

2.9 Konsumenternas Tele- och Internetbyrå, KTIB

Konsumenternas Tele- och Internetbyrå finansieras genom en avgift per abonnent och år. Denna är för närvarande 45 öre.

Kostnad	9 MSEK
Kostnad per hushåll	2 SEK

2.10 IPRED1 – sanktionsdirektivet

För att skydda upphovsrätten har EU tagit beslut om det s.k. IPRED1-direktivet. Detta ger länderna möjlighet – men inte skyldighet – att ålägga operatörer att, efter domstolsbeslut, lämna ut personuppgifter till upphovsrättsindustrin relaterade till IP-adresser där misstänkt fildelning pågår.

Även om man som operatör enligt lagrådsremissen skall få ersättning för varje utlämning, krävs ändock att det etableras rutiner m.m., samt att det finns personal som hanterar detta. Det finns idag inga rutiner och system hos operatörerna för att lämna ut dessa uppgifter.

Kostnaderna har mycket grovt uppskattats till upp emot 100 MSEK för att etablera processen, men är beroende av vilka förutsättningar som kommer att gälla. Någon närmare kostnadsanalys har inte kunnat göras, och i sammanställningen nedan utlämnas den t.v.

2.11 Sammanfattning

Förutom telekombranschen finns veterligt ingen annan bransch som har en så stor mängd lagstiftning som innebär konsekvenser för branschens kunder. Ingen annan bransch har heller sådana ekonomiska krav på sig att ekonomiskt bidra till att lösa samhällsproblem.

Med tanke på den vikt som elektroniska kommunikationer har för landets infrastruktur – något som dessvärre inte återfinns i regeringens proposition om infrastruktur – är detta allvarligt.

3 Sammanställning

Nedan sammanfattas de olika kostnader som branschen lastas med.

Observera att kostnader till följd av ny lag om ersättning vid markintrång (expropriation) inte ingår; ej heller kostnader till följd av IPRED1-direktivet för att etablera rutiner och system för att hantera krav på utlämning av personuppgifter kopplade till IP-adresser.

3.1 "Bästa" fallet

	Beskrivning	Engångskostnad		Årlig kostnad	
		Per hushåll SEK	Total MSEK	Per hushåll SEK	Total MSEK
1	Trafikdatalagring	169	760	30	133
2	FRA-lagen	22	100	4	20
3	Spärrfunktioner och spec. faktura	14	63,5	48	215,5
5	Spektrumauktion	667	3000	0	0
6	Glesbygdsavgift	1622	7 300	0	0
7	Beredskapsavgifter	0	0	21	95
8	PTS	0	0	44	200
9	KTIB	0	0	2	9
	Summa	2494	11 223,50	149	672,50

3.2 "Sämsta" fallet

	Beskrivning	Engångskostnad		Årlig kostnad	
		Per hushåll SEK	Total MSEK	Per hushåll SEK	Total MSEK
1	Trafikdatalagring	253	1140	81	364
2	FRA-lagen	67	300	9	40
3	Spärrfunktioner och specad faktura	36	162,50	70	314,50
5	Spektrumauktion	1111	5 000	0	0
6	Glesbygdsavgift	2200	9 900	0	0
7	Beredskapsavgifter	0	0	21	95
8	PTS	0	0	44	200
9	KTIB	0	0	2	9
	Summa	3667	16 502,50	227	1 022,50

Kontaktuppgifter, IT&Telekomföretagen inom Almega:

Anne-Marie Fransson, förbundsdirektör
Telefon: 08-762 69 50
E-post: anne-marie.fransson@almega.se

Sakfrågor – Nils Weidstam, näringspolitisk expert
Telefon: Mobil +46 70 756 00 20
E-post: nils.weidstam@almega.se

Presskontakt – Ellinor Bjennbacke, informationschef
Telefon: 08-762 69 60
E-post: ellinor.bjennbacke@almega.se